

CONSILIUL PENTRU SUPRAVEGHEREA
ÎN INTERES PUBLIC A PROFESIEI CONTABILE
Sediul: Str. Sirenelor nr. 5, sector 5, București
Tel: (021) 319.19.07; Fax: (021) 319.19.06; CUI: 24762322

Norme privind efectuarea inspecțiilor la auditorii statutare și firmele de audit care desfășoară activități de audit statutar la entități de interes public

CAPITOLUL I – DISPOZITII GENERALE

Art 1 Obiect

Prezentele norme au ca obiect metodologia de efectuare a inspecțiilor la auditorii statutare și firmele de audit, respectiv la auditorii financiari care desfășoară activități de audit statutar la entități de interes public, în conformitate cu prevederile art. 59 și art. 61 din OUG nr. 90/2008 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și supravegherea în interes public a profesiei contabile, cu modificările și completările ulterioare (OUG nr. 90/2008) și ale art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 537/2014 privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public și de abrogare a Deciziei 2005/909/CE a Comisiei (Regulamentul nr. 537/2014).

Art 2 Arie de aplicabilitate

(1) Prezentele norme se aplică auditorilor statutare și firmelor de audit, respectiv auditorilor financiari care desfășoară activități de audit statutar la entitățile de interes public.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), nu fac obiectul inspecțiilor auditorii statutare care participă la misiuni de audit statutar în calitate de salariați ai unor firme de audit sau ai altor entități ori în calitate de subcontractori ai altor auditori financiari, fără asumarea responsabilității finale față de clienții de audit.

Art 3 Definiții

În înțelesul prezentelor norme, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. „auditor statutar” este persoana fizică care a dobândit această calitate în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
2. „autoritate competentă” înseamnă Consiliul pentru Supravegherea în Interes Public a Profesiei Contabile (denumită în continuare CSIPPC), în calitate de autoritate de reglementare în domeniul auditului statutar și de supraveghere a auditorilor statutare și a firmelor de audit;
3. ”asistent inspecție” este persoana care are pregătire specifică pentru susținerea activității echipei de inspecție.
4. „coordonatorul echipei de inspecție” este un inspector din cadrul Departamentului Inspecții al CSIPPC, delegat de CSIPPC să coordoneze inspecția pentru asigurarea calității;
5. „echipa de inspecție” este formată din cel puțin două persoane care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1);
6. „entități de interes public” înseamnă: societățile ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată; instituțiile de credit; societățile de asigurare, asigurare-reasigurare și de reasigurare; instituțiile financiare nebankare, definite potrivit reglementărilor legale, înscrise în Registrul general; instituțiile de plată și instituțiile emitente de monedă electronică, definite potrivit legii, care acordă credite legate de serviciile de plată și a căror

activitate este limitată la prestarea de servicii de plată, respectiv emitere de monedă electronică și prestare de servicii de plată; fondurile de pensii administrate privat, fondurile de pensii facultative și administratorii acestora; societățile de servicii de investiții financiare, societățile de administrare a investițiilor, organismele de plasament colectiv, depozitari centrali, casele de compensare, contrapărți centrale și operatori de piață/sistem autorizați/avizați de Autoritatea de Supraveghere Financiară; societățile/companiile naționale; societățile cu capital integral sau majoritar de stat; regiile autonome;

7. „Expertul” este o persoană având experiență specifică în piețe financiare, raportare financiară, audit și alte domenii relevante pentru inspecții, inclusiv o persoană care exercită activitatea de audit statutar;

8. „Firma de audit” este persoana juridică autorizată de autoritatea competentă, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, să efectueze audit statutar;

este persoana juridică autorizată în conformitate cu prevederile legale în vigoare să efectueze audit statutar;

9. „Indicativul de calitate” este rezultatul sistemului de notare a calității activității profesionale a unui auditor financiar. Indicativul de calitate se acordă de către inspectorii CSIPPC în baza constatărilor rezultate în urma inspecției de calitate și a proporției de realizare a obiectivelor inspecției stabilite în condițiile prezentelor norme, în urma evaluării activității auditorului financiar sau firmei de audit supus inspecției;

10. „Inspecția” reprezintă verificarea asigurării calității efectuată de un inspector pentru auditorii statutari și firmele de audit și nu constituie o investigație în sensul legii;

11. „Inspectorul” este persoana care are educația profesională adecvată, experiența relevantă în desfășurarea de audituri statutare și în raportarea financiară și dispune de pregătire specializată în ceea ce privește verificările de asigurare a calității și care este angajată a CSIPPC;

12. „Monitorizarea” este ansamblul procedurilor aplicate de către CSIPPC, în condițiile legii, pentru analiza și evaluarea sistemului de control al calității aparținând auditorului financiar sau firmei de audit, după efectuarea unei inspecții periodice, menite să furnizeze o asigurare rezonabilă că sistemul de control al calității funcționează eficace;

13. „Raportul de inspecție” este actul emis de echipa de inspecție în urma inspecției pentru asigurarea calității periodice sau la cerere, și care se finalizează cu acordarea unui Indicativ de Calitate;

14. „Probele de inspecție” sunt dovezile utilizate de echipa de inspecție pentru emiterea concluziilor pe care se bazează Raportul de inspecție.

15. „Sistemul intern de control al calității” reprezintă ansamblul principiilor, politicilor și procedurilor create pentru a îi oferi auditorului financiar sau firmei de audit o asigurare rezonabilă asupra conformității cu standardele profesionale și cerințele legale și de reglementare aplicabile, asupra faptului că rapoartele emise sunt adecvate circumstanțelor, precum și din procedurile necesare pentru implementarea și monitorizarea conformității cu aceste politici.

16. „Standardele profesionale” sunt reglementările emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB) din cadrul Federației Internaționale a Contabililor (IFAC) și adoptate de către CAFR, astfel cum sunt definite în Prefața la Manualul de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire, Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexe.

Art 4 Condiții generale pentru efectuarea inspecțiilor

În vederea asigurării condițiilor pentru exercitarea atribuțiilor de inspecție de către Departamentul Inspecții din cadrul CSIPPC, auditorii statutari și firmele de audit supuse(și) inspecției trebuie:

- a) să asigure evidența activității lor de audit statutar la entitățile de interes public;

- b) să coopereze cu CSIPPC și să se asigure că și persoanele cu care sunt asociate în îndeplinirea misiunilor de audit statutar la entitățile de interes public cooperează cu CSIPPC
- c) să prezinte CSIPPC toate datele și informațiile necesare acestuia pentru desfășurarea în mod eficace a inspecției;
- d) să publice pe pagina proprie de internet un raport anual privind transparența, în conformitate cu prevederile art. 13 din Regulamentul nr. 537/2014;

Art 5 Tipuri de inspecție

CSIPPC, prin intermediul Departamentului Inspecției, este competentă să desfășoare următoarele tipuri de inspecții pentru asigurarea calității:

- a) Inspecțiile periodice, sunt acele inspecții care sunt cuprinse în programele de inspecții și care se finalizează prin încheierea unui Raport de inspecție, în condițiile prezentelor norme;
- b) Inspecțiile la cerere, sunt acele inspecții efectuate asupra unui auditor statutar care nu este cuprins în programul de inspecție trimestrial, la cererea acestuia de verificare sau reverificare a activității de audit statutar desfășurată ulterior inspecției periodice. Inspecțiile la cerere se finalizează prin încheierea unui Raport de inspecție, în condițiile prezentelor norme.

Art 6 Obiectivul inspecțiilor

Inspecțiile efectuate de CSIPPC în condițiile prezentelor norme au ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că auditorul statutar sau firma de audit respectă cel puțin următoarele cerințe:

- a) dispune de un sistem adecvat de control intern al calității, sau face obiectul unui sistem adecvat de control intern al calității pentru activitatea desfășurată în exercitarea profesiei;
- b) se conformează sistemului de control al calității;
- c) activitatea desfășurată este conformă cu cerințele standardelor profesionale aplicabile activității de audit statutar, precum și cu alte reglementări aplicabile ;
- d) se conformează cerințelor etice cuprinse în Codul etic al profesioniștilor contabili emis de IESBA și adoptat de CAFR (Codul etic);
- e) au efectuat pregătirea profesională continuă cerută de către reglementările aplicabile;
- f) îndeplinește obligațiile stabilite prin Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, republicată, și cu modificările ulterioare;
- g) îndeplinește obligația de publicare a raportului privind transparența, conform reglementărilor aplicabile.

CAPITOLUL II – DEPARTAMENTUL INSPECȚII

Art 7 – Atribuțiile Departamentului Inspecții

Atribuțiile Departamentului Inspecții sunt cele prevăzute la art 41¹ alin (1) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Supravegherea în Interes Public a Profesiei Contabile aprobat prin Decizia Consiliului superior al CSIPPC nr. 18/2014 din 12 mai 2014 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului pentru Supravegherea în Interes Public a Profesiei Contabile.

Art 8 Resurse umane

- (1) În cadrul Departamentului Inspecției sunt încadrați inspectori, care îndeplinesc următoarele condiții, cumulativ:
 - a) au educația profesională adecvată, experiența relevantă în desfășurarea de audituri statutare și în raportarea financiară și dispun de pregătire specializată în ceea ce privește revizuirile de asigurare a calitatii;
 - b) nu exercită activitate de auditor statutar și nu este angajat sau asociat în alt mod unui auditor statutar sau unei firme de audit;
 - c) nu acționează în calitate de inspector la un auditor statutar sau la o firmă de audit decât după cel puțin 3 ani de la încetarea parteneriatului, contractului de angajare sau a oricărei alte asocieri cu auditorul statutar sau firma de audit în cauză;
 - d) semnează o declarație că nu se află în conflict de interese cu auditorul statutar sau firma de audit care urmează a fi inspectată;
- (2) La primirea mandatului privind efectuarea inspecției de la directorul executiv al CSIPPC sau persoana împuternicită de către acesta, după caz, membrii echipei de inspecție semnează declarația prevăzută la alin. (1) litera d).
- (3) Cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (1) literele a), c) și d), pentru efectuarea de inspecții specifice, CSIPPC poate contracta experți externi, în situația în care numărul inspectorilor de care dispune Departamentul Inspecției nu este suficient.
- (4) La solicitarea coordonatorului Departamentului Inspecției, inspectorii pot fi asistați de alți angajați ai CSIPPC, cu acordul Directorului executiv al CSIPPC.
- (5) Echipa de inspecție poate fi asistată de experți atunci când prezența lor este importantă pentru desfășurarea corespunzătoare a inspecției. Experții nu sunt implicați în guvernanta asociațiilor și organismelor profesionale și nici angajați sau contractați de către acestea, dar pot fi membri ai acestora.
- (6) Resursele necesare funcționării sistemului de asigurare a calității sunt asigurate de către CSIPPC.
- (7) Coordonatorul echipei de inspecție este desemnat de către Directorul executiv coordonator al CSIPPC.
- (8) Echipele de inspecție, formate din persoane prevăzute la alin. (1) sau alin. (1) și (3), după caz, sunt desemnate de directorul executiv coordonator al CSIPPC sau persoana împuternicită de către acesta, după caz.
- (9) Responsabilitatea pentru desfășurarea inspecției revine membrilor echipei de inspecție din cadrul Departamentului Inspecției.

CAPITOLUL III – DESFĂȘURAREA INSPECȚIILOR

Secțiunea A – PROGRAMAREA INSPECȚIILOR

Art 9 Programul de inspecție

- (1) Departamentul Inspecției întocmește proiectul Programului de inspecție trimestrial ("Programul de Inspecție") care include auditorii statutari și firmele de audit care desfășoară activități de audit statutar la entitățile de interes public, membri ai CAFR, precum și perioada de activitate supusă inspecției.
- (2) Includerea auditorilor statutari în Programul de Inspecție trimestrial se realizează în funcție de identificarea unor factori de risc, conform Procedurii privind clasificarea auditorilor statutari și firmelor de audit în funcție de riscul de afectare a credibilității raportărilor financiare, astfel încât fiecare auditor statutar sau firmă de audit să fie inspectat cel puțin o dată la fiecare trei ani.
- (3) Programul de Inspecție se întocmește pe baza evidenței auditorilor statutari și a firmelor de audit care desfășoară activități de audit statutar la entitățile de interes public.

- (4) Evidența auditorilor statutar și a firmelor de audit care desfășoară activități de audit statutar la entitățile de interes public se actualizează periodic în funcție de informațiile furnizate de către auditorii statutar și firmele de audit, precum și a altor surse de informații.
- (5) Programul de inspecție se înaintează spre aprobare Directorului Executiv Coordonator.
- (6) După aprobare Programul de inspecție se afișează pe pagina de internet a CSIPPC.
- (7) Programul de inspecție se actualizează ori de câte ori este necesar.

Art 10 Comunicarea cu auditorii statutar și firmele de audit

- (1) Cu cel puțin 20 zile înainte de perioada stabilită pentru inspecție, Departamentul Inspecției comunica auditorilor statutar sau firmelor de audit înștiințarea privind efectuarea inspecției.
- (2) Comunicarea prevăzută la alin. (1) se realizează prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire sau, în măsura în care este posibil, prin oricare din modalitățile de comunicare a actelor de procedură prevăzute de Codul de procedură civilă.
- (3) Înștiințarea conține cel puțin următoarele elemente:
 - a) perioada de desfășurare a inspecției;
 - b) solicitarea confirmării disponibilității auditorului statutar sau a reprezentanților firmei de audit pentru efectuarea inspecției în perioada propusă;
 - c) mențiune privind obligațiile auditorului statutar sau firmei de audit conform art. 16 alin. (2).
- (4) În termen de 14 zile de la primirea înștiințării prevăzute la alin. (1), auditorul statutar sau firma de audit are obligația să transmită în scris către Departamentul inspecției confirmarea prevăzută la alin. (3) litera b.
- (5) În cazul în care auditorul statutar sau firma de audit se află în imposibilitatea de a se supune inspecției la data comunicată prin înștiințarea prevăzută la alin. (1), acesta are dreptul de a solicita o singură dată, cu cel puțin 14 zile înainte de data stabilită amânarea inspecției periodice, pentru motive temeinic justificate, la o dată ulterioară, dar nu mai târziu de 30 de zile de la data stabilită de Departamentul Inspecției prin înștiințarea transmisă.
- (6) Solicitarea amânării inspecției se transmite în scris către Departamentul Inspecției și este însoțită de documente care fac dovada motivului amânării.
- (7) Solicitățile de amânare a inspecției se analizează de către Departamentul Inspecției.
- (8) În cazul în care solicitările îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (4) și (5) și sunt întemeiate, coordonatorul Departamentului Inspecției poate aproba cererea și reprograma efectuarea inspecției la data solicitată de auditorul statutar sau firma de audit. Departamentul Inspecției comunică în scris auditorului statutar sau firmei de audit aprobarea cererii și perioada efectuării inspecției.
- (9) În cazul în care solicitarea prevăzută la alin. (4) nu este întemeiată sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (4) și (5), coordonatorul Departamentului Inspecției respinge cererea.
- (10) În termen de 7 zile Departamentul Inspecției informează în scris auditorul statutar sau firma de audit cu privire la soluționarea solicitării sale conform prevederilor alin. (7) sau alin. (8), după caz.
- (11) În situații excepționale, auditorul statutar sau firma de audit poate solicita, în scris, cu depunerea înscrisurilor doveditoare ale situației excepționale care îl pun în imposibilitatea de a se supune inspecției, amânarea acesteia la o dată situată într-un interval mai mare decât cel prevăzut la alin. (4).
- (12) În cazul în care solicitarea respectă prevederile alin. (10), acesta se înaintează spre soluționare Directorului Executiv Coordonator al CSIPPC.
- (13) Directorul Executiv Coordonator poate aproba solicitarea prevăzută la alin. (10), inspecția urmând să fie reprogramată la o dată ulterioară încetării situației excepționale.

- (14) Departamentul Inspecții comunică în termen de 10 zile auditorului statutar sau firmei de audit soluționarea cererii.
- (15) În cazul în care solicitarea prevăzută la alin. (10) este respinsă sau nu îndeplinește condițiile de a fi înaintată spre soluționare conform prevederilor alin. (11), Departamentul Inspecții informează în termen de 10 zile auditorul statutar sau firma de audit cu privire la menținerea perioadei pentru efectuarea inspecției, astfel cum a fost comunicată prin înștiințarea prevăzută la alin. (1).
- (16) În cazul în care auditorul statutar sau firma de audit nu se supune inspecției de calitate la data stabilită conform înștiințării prevăzute la alin. (1) sau la o dată ulterioară stabilită urmare a admiterii unei solicitări de amânare conform prevederilor alin. (4) sau alin. (10), după caz, Departamentul Inspecții sesizează Comisia de disciplină în vederea declanșării procedurii disciplinare.

Secțiunea B – DESFĂȘURAREA INSPECȚIILOR

B.1. ASPECTE GENERALE

Art. 11 Acțiuni de inspecție

- (1) Obiectivul inspecțiilor prevăzut la art. 6 se realizează, în principal, prin acțiuni de verificare a:
- implementării de către auditorii statutari și firmele de audit a unui sistem intern de control al calității în conformitate cu prevederile Standardului Internațional privind Controlul Calității 1 (ISQC1) și ale Standardului Internațional de Audit 220 – Controlul calității pentru un audit al situațiilor financiare (ISA 220);
 - respectării de către auditorii statutari și firmele de audit a cerințelor prevăzute de Codul Etic;
 - dosarelor de audit aferente misiunilor derulate de auditorii statutari sau de firmele de audit, după caz, selectate pentru inspecție, în scopul evaluării respectării prevederilor referitoare la efectuarea propriu-zisă a misiunilor selectate, în conformitate cu Standardele internaționale de audit (ISA) și cu alte cerințe aplicabile;
 - respectării de către auditorii statutari a obligațiilor cu privire la pregătirea continuă;
 - respectării de către auditorii statutari și firmele de audit a obligațiilor stabilite prin Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, republicată, și cu modificările ulterioare;
 - conținutului raportului privind transparența de către auditorii statutari sau de firmele de audit care au efectuat misiuni de audit statutar la entități de interes public.
- (2) Verificarea dosarului de audit de către echipa de inspecție include și evaluarea:
- caracterului suficient și adecvat al probelor din dosarul de audit; și
 - măsurii în care rapoartele de audit sunt adecvate circumstanțelor.
- (3) În scopul evaluării caracterului adecvat al sistemului intern de control al calității, Departamentul Inspecții analizează funcționarea acestui sistem în ansamblul său conform cerințelor ISQC1 și nu doar la nivelul unei misiuni specifice, conform cerințelor ISA 220.

Art. 12 Procedurile de inspecție

- (1) Procedurile de inspecție pentru asigurarea calității în activitatea de audit statutar desfășurată de auditorii statutari sau de firmele de audit au la bază obiectivele specifice de inspecție prevăzute în Anexa nr. 1 la prezentele norme, care face parte integrantă din acestea.

- (2) Procedurile de inspecție sunt structurate în așa fel încât să răspundă în mod adecvat cerințelor prevăzute la art. 6.
- (3) Obiectivele specifice de inspecție prevăzute în Anexa nr. 1 vizează existența foilor de lucru cuprinse în dosarul de audit, modul de întocmire a acestora, precum și raționamentul profesional care a stat la baza întocmirii lor.
- (4) Inspecția se efectuează prin verificarea gradului de îndeplinire a unui număr de obiective specifice de către auditorul statutar sau firma de audit inspectată, care sunt selectate din totalul obiectivelor specifice prezentate în Anexa 1 la prezentele norme.
- (5) Obiectivele specifice selectate sunt confidențiale până la momentul începerii inspecției.
- (6) Obiectivele specifice selectate inițial se pot completa cu alte obiective specifice, pe parcursul inspecției, în funcție de circumstanțe.

Art. 13 Perioada de desfășurare a inspecției.

- (1) Perioada de desfășurare a inspecției se propune de coordonatorul echipei de inspecție și este aprobată de directorul executiv coordonator.
- (2) În funcție de volumul activității auditorului statutar sau firmei de audit și de alți factori ce pot interveni pe parcursul inspecției, perioada menționată la alin. (1) se poate modifica în condițiile prevăzute la alin. (1).

Art. 14 Sfera de cuprindere a inspecției

- (1) Sunt supuse inspecției toate misiunile efectuate de către auditorul statutar sau firma de audit.
- (2) Inspecția se poate efectua și prin sondaj, pentru o parte a misiunilor auditorului statutar sau firmei de audit.
- (3) Echipa de inspecție decide asupra sferei de cuprindere a inspecției, prin aplicarea prevederilor alin. (1) sau alin. (2), în raport de volumul activității desfășurate de către auditorul statutar sau firma de audit în perioada supusă inspecției, precum și în funcție de deficiențele constatate anterior.
- (4) Inspecția include un număr reprezentativ de dosare de audit aferente misiunilor derulate, care să permită echipei de inspecție formularea unor concluzii temeinice asupra caracterului adecvat al sistemului propriu de control al calității, conformității dosarelor de audit cu acesta și modului de respectare a standardelor profesionale și altor reglementări aplicabile, conform prevederilor art. 6. și 11.

Art. 15 Obligațiile echipei de inspecție

- (1) Persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) au obligația de a respecta prevederile etice care le sunt aplicabile pe parcursul efectuării inspecției, inclusiv respectarea cerințelor privind confidențialitatea informațiilor obținute cu ocazia inspecțiilor, atât a celor referitoare la activitatea auditorului statutar sau firmei de audit inspectate, cât și a celor referitoare la clienții acestuia.
- (2) Pentru fiecare inspecție, Directorul Executiv Coordonator al CSIPPC sau persoana împuternicită de acesta desemnează membrii echipei de inspecție și coordonatorul acesteia. Inspecțiile se desfășoară, de regulă, la sediul auditorului statutar sau al firmei de audit și, în cazul în care situația o impune, la sediul CSIPPC.
- (3) Inspectorii care efectuează inspecții pentru asigurarea calității semnează anual declarația de conformitate cu cerințele profesionale ale CSIPPC privind controlul calității, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1).

Art. 16 – Obligațiile auditorilor statutari și firmelor de audit

- (1) Prin derogare de la principiul confidențialității, auditorii statari și firmele de audit au obligația profesională de a prezenta echipei de inspecție orice informații, inclusiv cele de natură confidențială, pentru a se conforma solicitărilor echipei de inspecție.
- (2) La solicitarea CSIPPC auditorii statari sau reprezentanții firmei de audit au obligația:
 - a) să ofere toate explicațiile necesare verificării corectitudinii informațiilor din raportul de transparență sau a altor informații furnizate CSIPPC;
 - b) să asigure pe toată perioada inspecției prezența personalului responsabil de implementarea sistemului de control al calității, precum și de misiunile de audit care fac obiectul inspecției;
 - c) să asigure accesul echipei de inspecție la dosarele de audit, la situațiile financiare proprii, precum și la actele și documentele de orice fel pe care le gestionează sau le au în păstrare, care intră sub incidența inspecției și servesc pentru documentarea probelor de inspecție care susțin concluziile inspecției;
 - d) să furnizeze echipei de inspecție copii după documentele solicitate de către membrii acesteia;
 - e) să comunice în scris CSIPPC, la termenele stabilite de echipa de inspecție, modul de implementare a recomandărilor emise în urma inspecției de către inspectorii CSIPPC;
 - f) la finalul inspecției auditorul statar sau reprezentantul firmei de audit trebuie să declare, în scris, că a pus la dispoziția CSIPPC toate actele și documentația existentă la acel moment și care poate fi relevantă pentru efectuarea inspecției de calitate.

B.2. RAPORTUL DE INSPECTIE.

Art 17 Intocmirea, semnarea și comunicarea Raportului de inspecție

- (1) Inspecția se finalizează cu întocmirea unui Raport de inspecție în care sunt consemnate constatările și concluziile echipei de inspecție.
- (2) Modelul Raportului de inspecție este prevăzut în Anexa nr. 2 la prezentele norme, care face parte integrantă din acestea.
- (3) Raportul de inspecție se întocmește în două exemplare și se semnează pe fiecare pagină de către membrii echipei de inspecție.
- (4) Cele două exemplare ale Raportului de inspecție se înregistrează la CSIPPC, prin grija coordonatorului echipei de inspecție.
- (5) Un exemplar al Raportului de inspecție, se comunică auditorului statar sau reprezentantului firmei de audit inspectate, care semnează de primire pe exemplarul Raportului de inspecție care rămâne la CSIPPC.
- (6) În cazul în care auditorul statar sau reprezentantul firmei de audit inspectate refuză să semneze de luare la cunoștință a Raportului de inspecție, echipa de inspecție menționează acest aspect într-o anexă la Raportul de inspecție.
- (7) În cazul în care înmânarea personală a Raportului de inspecție nu este posibilă, sau în cazul în care auditorul statar sau reprezentantul firmei de audit inspectate refuză să semneze de luare la cunoștință a Raportului de inspecție, comunicarea acesteia se va realiza prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire sau prin oricare din modalitățile de comunicare prevăzute de art. 33 alin. (3).

Art 18 Conținutul Raportului de inspecție

- (1) Raportul de inspecție cuprinde, în principal, următoarele elemente:
 - a) componența echipei de inspecție, conform mandatului în baza căruia s-a efectuat inspecția;
 - b) datele de identificare ale auditorului statar sau firmei de audit inspectate, după caz;

- c) datele de identificare ale persoanelor care reprezintă societatea în cazul firmelor de audit;
 - d) data sau perioada în care s-a efectuat inspecția, după caz;
 - e) perioada acoperită de inspecție;
 - f) identificarea dosarelor de audit inspectate, precum și onorariile aferente;
 - g) obiectivele specifice pe care auditorul statutar sau firma de audit le-a abordat într-o manieră adecvată și suficientă în realizarea misiunii, potrivit cerințelor Standardelor internaționale de audit relevante, precum și a altor reglementări aplicabile;
 - h) obiectivele pe care auditorul statutar sau firma de audit nu le-a abordat sau documentat într-o manieră adecvată și suficientă, potrivit cerințelor reglementărilor aplicabile;
 - i) eventuala argumentație a auditorului sau reprezentanților firmei de audit cu privire la neîndeplinirea sau la îndeplinirea insuficientă a anumitor obiective urmărite de echipa de inspecție;
 - j) Indicativul de calitate obținut de către auditorul supus inspecției desfășurate;
 - k) măsura în care auditorul statutar sau firma de audit a respectat reglementările privind pregătirea profesională continuă;
 - l) măsura în care auditorul statutar sau firma de audit a respectat obligațiile stabilite prin Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, republicată, și cu modificările ulterioare;
 - m) măsura în care auditorul statutar sau firma de audit care a efectuat misiuni de audit statutar la entități de interes public a respectat obligațiile referitoare la întocmirea și publicarea raportului privind transparența;
 - n) concluzii și recomandări;
 - o) semnăturile membrilor echipei de inspecție pe fiecare pagină a Raportului de inspecție;
 - p) data semnării Raportului de inspecție;
 - q) semnătura de primire al unui exemplar al Raportului de inspecție de către auditorul statutar inspectat sau de către reprezentantul firmei de audit inspectate, după caz;
 - r) mențiunea ”cu obiecțiuni” sau ”fără obiecțiuni”, după caz.
- (2) Raportul de inspecție nu cuprinde lista clienților aferenți misiunilor selectate pentru inspecție. Această listă, precum și identificarea contractelor în baza cărora s-au desfășurat misiunile aferente dosarelor de audit inspectate, sau alte elemente de identificare care ar putea ridica probleme de confidențialitate, se consemnează de către echipa de inspecție într-un document cu regim de acces restrâns.

Art 19 Constatările și concluziile Raportului de inspecție

- (1) Constatările și concluziile echipei de inspecție se fundamentează pe baza probelor de inspecție puse la dispoziție de auditorul statutar sau firma de audit.
- (2) Constatările și concluziile inspecțiilor pe care se bazează recomandările, inclusiv constatările și concluziile privind raportul de transparență, sunt comunicate și dezbătute cu auditorul statutar sau cu firma de audit inspectată înainte de finalizarea raportului de inspecție.

Art 20 Arhivarea Raportului de inspecție

Raportul de inspecție se arhivează și se păstrează la CSIPPC pe durată nedeterminată.

B.3. EVALUAREA CALITĂȚII ACTIVITĂȚII AUDITORULUI STATUTAR SAU FIRMEI DE AUDIT INSPECTATE

Art 21 Consemnarea gradului de realizare a obiectivelor specifice

- (1) Gradul de realizare a fiecărui obiectiv specific selectat pentru inspecție în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (4) se consemnează în Raportul de inspecție cu: "DA", "NU" sau "NU ESTE CAZUL", astfel:
 - a) "DA", pentru situațiile în care obiectivul specific este realizat în totalitate sau în cea mai mare parte;
 - b) "NU", pentru situațiile în care obiectivul specific nu este realizat sau realizarea sa este considerată ca fiind insuficientă sau inadecvată;
 - c) "NU ESTE CAZUL" pentru situațiile în care obiectivul specific nu este aplicabil în circumstanțele specifice ale auditorului statutar, firmei de audit sau unui anumit dosar de audit;
- (2) Pentru fiecare obiectiv specific se menționează în Raportul de inspecție deficiențele constatate, dacă este cazul.
- (3) Pentru obiectivele unde există o divergență de opinii cu auditorul inspectat, echipa de inspecție solicită auditorului statutar sau reprezentanților firmei de audit argumentele avute în vedere pentru aplicarea raționamentului profesional și dacă, în continuare divergențele se mențin auditorul poate semna de primire Raportul de inspecție, cu mențiunea: cu obiecțiuni.

Art 22 Evaluarea inițială

- (1) În prima parte a inspecției echipa de inspecție verifică îndeplinirea următoarelor obiective inițiale:
 - a) Existența contractului și a elementelor prevăzute de ISA 210 "Convenirea asupra termenilor misiunilor de audit" referitoare la conținutul scrisorii de angajament;
 - b) Existența numirii auditorului de către AGA;
 - c) Existența manualului de controlul calității;
 - d) Existența setului complet al situațiilor financiare auditate, conform cadrului de raportare financiară aplicabil.
- (2) Obiectivele de la alin. (1) lit. a), b) și d) se verifică pentru fiecare dosar de audit selectat pentru inspecție.
- (3) Procentajul pentru clasificare calculat conform prevederilor art. 23 alin. (2) se diminuează cu câte trei puncte procentuale pentru lipsa oricăruia dintre obiectivele prevăzute la alin. (1) literele a), b) și d), din cadrul oricărui dosar de audit inspectat, dar fără ca valoarea procentajului pentru clasificare să fie negativă.

Art. 23 Evaluarea activității de audit statutar

- (1) Calitatea activității desfășurate de auditorul statutar sau firma de audit în perioada supusă inspecției se evaluează pe baza constatărilor echipei de inspecție în funcție de gradul de realizare a fiecărui obiectiv specific selectat prevăzut la art. 21, astfel:
 - a) Se acordă punctajul prevăzut în anexa pentru fiecare obiectiv specific selectat și consemnat în Anexă la Raportul de inspecție cu: "DA";
 - b) Nu se acordă puncte pentru obiectivele specifice selectate și consemnate în Raportul de inspecție cu: "NU";
 - c) Nu se iau în considerare la calculul punctajului prevăzut la alin. (2) obiectivele specifice selectate și consemnate în Raportul de inspecție cu: "NU ESTE CAZUL"

Art. 24 Evaluarea sistemului de control intern al auditorului statutar sau al firmei de audit

- (1) Conformitatea sistemului de control intern al auditorului statutar sau al firmei de audit cu cerințele ISQC1 și ISA 220 se inspectează prin selectarea a cel puțin 5 obiective din fiecare dintre următoarele categorii:
 - a) Conformitatea cu ISQC 1;

- b) Conformitatea cu ISA 220.
- (2) Echipa de inspecție stabilește un punctaj atribuit pentru conformitatea cu cerințele ISQC 1 și ISA 220, astfel:
- a) se stabilește punctajul atribuit respectării cerințelor ISQC 1 și ISA 220 prin adunarea punctajelor obiectivelor specifice selectate și consemnate în Anexă la Raportul de inspecție cu: "DA";
- b) gradul de îndeplinire al obiectivelor pentru respectarea cerințelor ISQC 1 și ISA 220, denumit în continuare "**scor sistem de control intern**" se calculează raportând punctajul atribuit respectării cerințelor ISQC 1 și ISA 220 la punctajul maxim posibil, calculat ca sumă a punctajelor tuturor obiectivelor specifice selectate, astfel:

scor sistem de control intern (%)	$= \frac{\text{punctajul atribuit}}{\text{punctajul maxim}} \times 100$
--	---

Art. 25 Evaluarea dosarelor de audit selectate

- (1) Dosarul de audit se inspectează prin selectarea a cel puțin 5 obiective din fiecare dintre următoarele Secțiuni ale dosarului de audit:
- a) Preplanificare;
- b) Planificare;
- c) Munca de audit;
- d) Finalizarea auditului.
- (2) Echipa de inspecție stabilește un punctaj atribuit dosarului de audit inspectat prin adunarea punctajelor obiectivelor specifice selectate și consemnate în Raportul de inspecție cu: "DA".
- (3) Gradul de îndeplinire al obiectivelor, menționate la alin. (2), denumit în continuare "**scor dosar de audit**" se calculează prin raportarea punctajului atribuit dosarului de audit conform prevederilor alin. (2) la punctajul maxim posibil, calculat ca sumă a punctajelor tuturor obiectivelor specifice selectate, astfel:

scor dosar de audit (%)	$= \frac{\text{punctajul atribuit}}{\text{punctajul maxim}} \times 100$
--------------------------------	---

- (4) Gradul de îndeplinire a obiectivelor pentru ansamblul dosarelor selectate, denumit în continuare "**scor total dosare de audit**" se stabilește prin calculul mediei aritmetice a gradului de îndeplinire al obiectivelor pentru fiecare dosar, astfel:

scor total dosare de audit (%)	$= \frac{\text{Suma tuturor scorurilor dosarelor de audit}}{\text{Numarul de dosare de audit selectate}}$
---------------------------------------	---

Art. 26 Calculul procentajului pentru clasificare și stabilirea Indicativului de calitate

- (1) Procentajul pentru clasificare se calculează pe baza mediei ponderate a gradelor de îndeplinire calculate anterior, astfel:
- a) gradul de îndeplinire al obiectivelor pentru respectarea cerințelor ISQC 1 și ISA 220 calculat conform art. 24, alin. (2), litera b), în pondere de 25%;
- b) gradul de îndeplinire a obiectivelor pentru ansamblul dosarelor selectate calculat conform art. 25, alin. (4), în pondere de 75%;
- c) formula de calcul a procentajului pentru clasificare este următoarea:

procentajul pentru clasificare (%)	$= \text{scor sistem de control intern} \times 25\% + \text{scor total dosare de audit} \times 75\%$
------------------------------------	--

- (2) Procentajul pentru clasificare, calculat conform alin (1) se rotunjește în favoarea auditorului.
- (3) Pe baza procentajului pentru clasificare calculat conform prevederilor alin. (1) și (2) se stabilește Indicativul de calitate, astfel:

Procentaj pentru clasificare	0%-35%	36%-70%	71%-100%
Indicativ de calitate	III	II	I

B.4. MASURI APLICABILE IN URMA INSPECTIILOR

Art 27 Măsurile aplicabile auditorilor statutar și firmelor de audit

- (1) În cazul în care în urma inspecției se constată existența oricăror deficiențe sau neconformități în activitatea desfășurată de auditorul statutar sau firma de audit CSIPPC poate dispune una dintre măsurile prevăzute la alin. (3), ținând cont de gravitatea încălcării obligațiilor de către auditorul statutar sau firma de audit.
- (2) Deficiențele sau neconformitățile în activitatea desfășurată de auditorul statutar sau firma de audit sunt, în principal, următoarele:
- nerespectarea obligațiilor privind existența sistemului intern de control al calității sau implementarea defectuoasă a acestuia;
 - nerespectarea obligațiilor privind conformitatea cu standardele profesionale și cu cerințele de etică profesională;
 - lipsa de cooperare din partea auditorului statutar sau a reprezentanților firmei de audit cu reprezentanții CSIPPC.
- (3) Măsurile dispuse de CSIPPC sunt:
- fără caracter de sancționare: formularea de recomandări prin Raportul de inspecție pentru corectarea deficiențelor sau neconformităților constatate în urma inspecției și stabilirea termenului de implementare a acestora;
 - cu caracter de sancționare: sesizare adresată Comisiei de disciplină a CSIPPC și aplicarea sancțiunilor disciplinare corespunzătoare.
- (4) Termenul prevăzut la alin. (3) litera a) se stabilește de către echipa de inspecție și nu poate depăși 12 luni.

Art 28 Obligațiile auditorului privind implementarea recomandărilor

- (1) Auditorul statutar sau firma de audit care căreia i-au fost emise recomandări în conformitate cu art. 27 alin. (3) litera a) are obligația de implementare a acestora la termenele stabilite.
- (2) În termen de cel mult 21 de zile de la data primirii Raportului de audit au de la data comunicării răspunsului la obiecțiuni, dacă este cazul, auditorul statutar sau firma de audit inspectată are obligația să comunice în scris către CSIPPC modul în care urmează să implementeze recomandările emise, inclusiv acțiunile planificate și data finalizării acestora.
- (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), auditorul financiar sau firma de audit inspectată poate solicita în scris, cu documente justificative, în termenul prevăzut la alin. (2), prelungirea termenului de implementare a recomandărilor și/sau modificarea acestora.
- (4) Solicitarea se analizează de către coordonatorul Departamentului inspecției în vederea aprobării sau respingerii acesteia, după caz.
- (5) Prolungirea termenului se face cu încadrarea în termenul prevăzut la art. 27 alin. (4).

Art. 29 Măsurile de monitorizare a activității după efectuarea inspecțiilor planificate

- (1) Departamentul Inspecției monitorizează activitatea desfășurată de auditorii statutar și firmele de audit care desfășoară activități de audit statutar la entități de interes public, în funcție de Indicativul de calitate obținut la inspecția periodică anterioară.

- (2) Elaborarea Programului de inspecții ține cont de indicativul de calitate obținut de către auditorii statutari și firmele de audit la ultima inspecție, astfel:
 - a) auditorii statutari și firmele de audit care au obținut Indicativul de calitate I, sunt incluși în Programul de Inspecție în condițiile prevăzute la art. 9;
 - b) auditorii statutari și firmele de audit care au obținut Indicativul de calitate II sau III sunt monitorizați de către Departamentul Inspecții, în funcție de termenele dispuse prin Raportul de inspecții, prin intermediul inspecțiilor consecutive;
 - c) Scopul monitorizărilor menționate la litera b) este urmărirea modului de implementare a recomandărilor emise prin Raportul de inspecții și a măsurii în care acestea au generat creșterea calității activității de audit statutar.
- (3) Inspecțiile consecutive programate conform alin. (2) lit. b) au ca obiect revizuirea calității activității desfășurată de auditorul statutar sau firma de audit într-o perioadă ulterioară inspecției de calitate inițiale sau în aceeași perioadă care a format obiectul inspecției de calitate anterioare, în funcție de recomandările emise prin intermediul Raportului de inspecții.
- (4) Prin excepție de la prevederile alin. (2) litera b), pentru auditorii statutari sau firmele de audit care nu au mai desfășurat ulterior activități de audit statutar la entități de interes public, monitorizarea activității acestora prin intermediul inspecțiilor CSIPPC se poate suspenda până la reluarea activității de audit statutar la entități de interes public.
- (5) Pentru auditorii statutari sau firmele de audit care intră sub incidența prevederilor alin. (4), dar care continuă să desfășoare activități de audit statutar la alte entități decât cele de interes public, monitorizarea activității se realizează de către inspectorii departamentului de specialitate al CAFR, prin intermediul inspecțiilor tematice care vor avea ca obiective principale urmărirea remedierii deficiențelor constatate de către inspectorii CSIPPC.
- (6) În aplicarea alin. (5) CSIPPC trimite CAFR, ori de câte ori este cazul, câte o sesizare în cuprinsul căreia se indică elementele necesare inițierii inspecției tematice de către CAFR.

Art 30 Abateri disciplinare

- (1) Constituie abateri disciplinare ale auditorului statutar sau firmei de audit următoarele fapte:
 - a) neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 4. literele b), c) și d), art. 10 alin. (4), art. 16 și art. 28 alin. (1) și (2);
 - b) solicitările repetate de reprogramare a inspecțiilor;
 - c) neîndeplinirea obiectivului prevăzut la art. 22 alin. (1) litera c);
 - d) obținerea Indicativului de calitate III;
 - e) încălcarea cerințelor Regulamentului (UE) 537/2014;
 - f) încălcarea prevederilor OUG 90/2008;
 - g) încălcarea prevederilor Codului etic astfel încât să fie pusă în pericol independența sau un alt principiu etic;
 - h) neîmbunătățirea activității prin trecerea la un indicativ de calitate superior în situația auditorilor statutari și firmelor de audit care au obținut indicativul de calitate II sau III la inspecția anterioară.
- (2) Cazurile indicate la alin. (1) sunt analizate la nivelul Departamentului Inspecții care sesizează, prin intermediul directorului executiv coordonator al CSIPPC, Comisia de disciplină a CSIPPC pentru competență soluționare.
- (3) Sesizarea înaintă comisiei de Disciplină conține identificarea deficiențelor și neconformităților constatate în cadrul inspecției și indicarea standardelor profesionale încălcate de natură a constitui abatere disciplinară.
- (4) Raportul de inspecție constituie anexă la sesizarea prevăzută la alin. (3).

Sectiunea D – PROCEDURA DE ANALIZA A OBJECȚIUNILOR AUDITORILOR STATUTARI FATA DE CONSTATĂRILE ECHIPEI DE INSPECȚIE

Art. 31 Semnarea Raportului de inspecție cu obiecțiuni de către auditorul statutar sau firma de audit

- (1) În cazul în care auditorul statutar sau firma de audit nu este de acord cu constatările și concluziile echipei de inspecție, așa cum sunt acestea consemnate în cadrul Raportului de inspecție, acesta are dreptul de a lua la cunoștință de Raportul de inspecție cu mențiunea "cu obiecțiuni".
- (2) În situația prevăzută la alin. (1) auditorul statutar sau firma de audit are obligația de a formula în scris, în cel mult 15 zile de la comunicarea Raportului de inspecție, obiecțiunile sale, cu identificarea obiectivelor din Raportul de inspecție la care are obiecțiuni și a considerentelor care stau la baza acestora.
- (3) Pentru a fi luate în considerare obiecțiunile trebuie să fie formulate în termenul prevăzut la alin. (2) și, dacă este cazul, trebuie să fie însoțite de documentele pe care își fundamentează obiecțiunile, pe suport de hârtie, numerotate, în copie conformă cu originalul.
- (4) Coordonatorul Departamentului Inspecții verifică dacă obiecțiunile formulate de auditorul statutar sau firma de audit inspectată îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) la (3).
- (5) În cazul în care obiecțiunile formulate de auditorul statutar sau firma de audit îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) la (3), se analizează pe fond obiecțiunile formulate și se exprimă punctul de vedere cu privire la obiecțiunile auditorului statutar sau firmei de audit inspectate, printr-o notă internă, în termen de maxim 45 de zile de la data înregistrării obiecțiunilor formulate.
- (6) În baza analizei efectuate conform alin. (5) se pot respinge sau admite, în totalitate sau parțial, obiecțiunile formulate, iar rezultatul analizei se comunică auditorului statutar sau firmei de audit.

Art. 32 Raportul anual de activitate

- (1) Departamentul Inspecții întocmește un raport anual de activitate în care prezintă rezultatele generale ale sistemului de asigurare a calității, conform prevederilor art. 28 litera (c) din Regulamentul (UE) 537/2014.
- (2) Raportul anual prevăzut la alin. (1) nu conține informații care pot conduce la identificarea auditorilor statutari, firmelor de audit sau cele referitoare la clienții acestora.
- (3) Raportul întocmit conform alin. (1) se prezintă Consiliului superior al CSIPPC și se publică pe pagina de internet a CSIPPC.

CAPITOLUL IV – DISPOZITII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 33 Termene și comunicarea actelor

- (1) Termenele stabilite prin prezentele Norme ori de către persoanele abilitate cadrul CSIPPC conform prezentelor Norme, se calculează conform prevederilor Codului de procedură civilă.
- (2) Actul depus în interiorul termenului prevăzut de prezentele Norme prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau depus la un serviciu de curierat rapid ori la un serviciu specializat de comunicare este socotit a fi făcut în termen.
- (3) Comunicarea actelor prevăzute în cuprinsul prezentelor Norme se consideră îndeplinită și prin transmiterea acestora prin fax, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

- (4) În scopul efectuării comunicărilor prevăzute în cuprinsul prezentelor Norme, CSIPPC poate utiliza datele indicate de auditorul statutar sau firma de audit, cum ar fi numărul de fax, telefax sau adresa de poștă electronică.

Art. 34

- (1) Prezentele norme intră în vigoare în integralitatea lor la data publicării în Monitorul Oficial al României pentru misiunile de audit care încep după această dată.
- (2) Pentru misiunile de audit în desfășurare, sau pentru cele deja finalizate la data intrării în vigoare a prezentelor norme, fapta prevăzută la art. 30, alin. (1) literele d) și e) nu se consideră abatere disciplinară.